

Методичні рекомендації

щодо організації та проведення
Тижня доброчесності

Шановні освітяни!

Сучасний заклад професійної та фахової передвищої освіти — це не лише місце здобуття професії чи фахових компетентностей. Це простір, де формується відповідальний майбутній фахівець, громадянин, професіонал, який працюватиме у реальних виробничих умовах, взаємодіятиме з роботодавцями та представлятиме культуру країни на ринку праці. У період стрімких змін та суспільних викликів саме доброчесність стає тим фундаментом, який забезпечує довіру, професійну репутацію та стійкість.

Доброчесність у професійній освіті — це не разовий захід і не формальність. Це щоденна культура відповідальності, справедливості й поваги, яка проявляється у виробничій дисципліні, оцінюванні, взаємодії з роботодавцями, виконанні практичних робіт та ставленні до спільної справи. Це здатність робити правильно навіть тоді, коли ніхто не контролює — компетентність, яка є критично важливою для будь-якої професії.

Саме у ваших закладах молодь уперше стикається з професійними дилемами, питаннями етики, стандартами поведінки на робочому місці та принципами відповідального вибору. Ваш приклад, ваша позиція та ваші управлінські рішення формують розуміння того, що доброчесність — це конкурентна перевага, ресурс розвитку й основа професійної гідності.

Тиждень доброчесності у закладах професійної та фахової передвищої освіти — це не просто цикл заходів. Це можливість створити середовище, де здобувачі та здобувачки освіти можуть вільно обговорювати реальні ситуації з практики, аналізувати професійні виклики, працювати в командах, вчитись приймати чесні та виважені рішення. Це шлях до того, щоб молодь усвідомила: їхні рішення сьогодні визначають культуру виробництва, якість послуг та довіру до професії завтра.

Дякуємо вам за працю, відданість, професійність та готовність разом із нами будувати культуру доброчесності у сфері професійної освіти. Запрошуємо долучатися до ініціативи, адаптувати матеріали під специфіку вашого закладу та спільно виховувати покоління фахівців, які змінюватимуть країну відповідально, професійно та з гідністю.

Разом творимо простір, у якому довіряють, поважають і з упевненістю дивляться у майбутнє.

З повагою

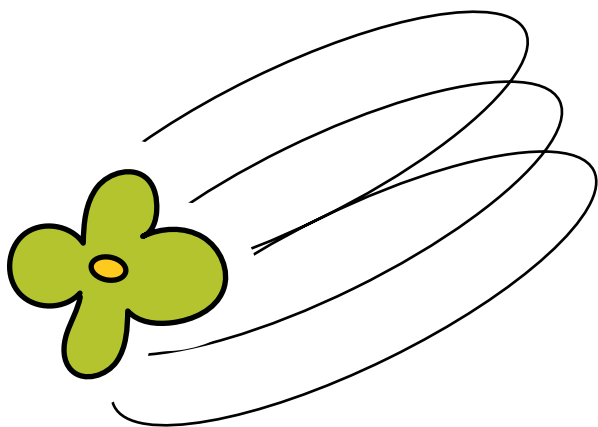
**команда Офісу
доброчесності НАЗК**

Зміст

- Чому важливо говорити зі студентством про доброчесність?.....4
- Що таке Тиждень доброчесності?.....5
- Як проводити Тиждень доброчесності зі студентами?.....6
- Що допоможе освітянам напередодні та під час підготовки до Тижня доброчесності?.....7
- Методична розробка Всеукраїнського тижня доброчесності
Заняття «Сила щоденного вибору».....11

Чому важливо говорити зі студентством про доброчесність?

Сьогодні українське суспільство переживає значні трансформації та виклики, і ці зміни безпосередньо впливають на сферу професійної та фахової передвищої освіти. Заклади працюють у динамічному середовищі, де від майбутніх фахівців очікують не лише технічних компетентностей, а й уміння діяти чесно, відповідально та професійно. Тому формування культури доброчесності є важливою складовою якісної підготовки здобувачів освіти.

Молодь, яка навчається у закладах професійної та фахової передвищої освіти, щоденно стикається з реальними ситуаціями, що потребують етичних рішень: виконанням практичних завдань, проходженням виробничої практики, взаємодією з роботодавцями, роботою в колективі. Саме в ці моменти педагогічні працівники виступають не лише наставниками, а й прикладом того, як виглядає професійна чесність у дії.

Досвід інтеграції тем доброчесності та антикорупції в освітній процес показує: молодь, яка з раннього етапу професійної підготовки знайомиться з поняттями чесності, відповідальності та етичної поведінки, демонструє вищий рівень усвідомленості під час прийняття рішень у дорослому житті та професійній діяльності. Вони краще розуміють наслідки своїх дій, усвідомлюють цінність репутації, легше працюють у команді та формують здорові професійні відносини.

Саме тому важливо системно й послідовно говорити зі здобувачами освіти про доброчесність: не як про теоретичне поняття, а як про норму поведінки, яка формує професійну гідність і довіру до фахівця.

Що таке Тиждень доброчесності?

Тиждень доброчесності — це вісім робочих днів, протягом яких усі освітні та позанавчальні активності у закладі присвячені тематиці доброчесності, професійної етики та відповідального прийняття рішень. Можна обрати всі запропоновані заходи або адаптувати лише ті, що найкраще відповідають специфіці вашого закладу та особливостям здобувачів освіти.

Мета Тижня доброчесності — допомогти молоді:

- глибше зрозуміти поняття «доброчесність» у професійній діяльності;
- усвідомити зв'язок між нечесною поведінкою і реальними наслідками на робочому місці;
- сформувати уявлення про корупцію, її прояви й вплив на галузь, у якій вони планують працювати;
- закріпити навички відповідальної поведінки під час навчання та виробничої практики.

Традиційно Тиждень доброчесності проводиться щороку за 1–2 тижні до 9 грудня — Міжнародного дня боротьби з корупцією. Проте говорити про доброчесність можна в будь-який період навчального року — тема завжди актуальна, особливо у професійному середовищі.

Тематичний тиждень — це інструмент, який допомагає зробити цінності доброчесності ближчими, зрозумілішими й практично значущими для кожного здобувача освіти, формуючи основу майбутньої професійної культури.

Як проводити Тиждень доброчесності зі студентами?

Рекомендації щодо проведення Тижня доброчесності–2025 у закладах професійної та фахової передвищої освіти ґрунтуються на поєднанні практичного досвіду та сучасних підходів до формування професійної етики. Цього року коло партнерів і учасників розширено, аби створити матеріали, які будуть не лише корисними, а й по-справжньому адаптованими до потреб молоді, що здобуває професійні компетентності.

До розробки посібника долучилися педагогічні працівники з різних регіонів України, які систематично інтегрують теми доброчесності, професійної етики, академічної чесності та антикорупційних стандартів у навчальний процес, виробниче навчання та виховні заходи.

Окремо висловлюємо подяку Науковому ліцею «Політ» Комунального закладу вищої освіти «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія» Полтавської обласної ради, який є автором розробки уроку, включеного до цього посібника. Висловлюємо подяку Савенковій Тетяні Ігорівні, старшому викладачу, методисту Київського професійного ліцею транспорту; Поклад Світлані Василівні, методисту Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернігівській області, викладачу суспільних дисциплін комунального закладу «Чернігівське вище професійне училище» Чернігівської обласної ради; Забаровській Світлані Миколаївні, PhD, викладачу суспільних дисциплін Державного професійно-технічного навчального закладу «Сновське вище професійне училище лісового господарства» за розробку ігрових матеріалів, що збагатили зміст Тижня доброчесності. Ваш внесок є надзвичайно важливим для формування сучасного змісту Тижня доброчесності та поширення якісних практик серед закладів освіти.

Також дякуємо іншим закладам і установам, чия участь сприяла створенню цього матеріалу. Ваша щоденна робота формує освітнє середовище, де доброчесність і відповідальність стають природною частиною професійного шляху молоді людини.

У посібнику подано низку активностей, які можна адаптувати залежно від особливостей освітнього процесу, спеціальності та рівня підготовки здобувачів освіти. Це сучасні вправи, ситуаційні завдання, симуляції, мініпроекти та ігрові методики, що допоможуть зробити тему доброчесності зрозумілою та практично значущою.

Наше завдання — зробити тему доброчесності близькою та пов'язаною з реальними професійними викликами. Ваше — обрати ті інструменти, які найкраще працюватимуть для вашого колективу та здобувачів освіти.

Разом ми формуємо освітній простір, де доброчесність — це щоденна практика сучасного та відповідального фахівця.

Що допоможе вчителям та вчителькам напередодні та під час підготовки до Тижня доброчесності?

Тема антикорупції залишається однією з найактуальніших у суспільстві — особливо для сфери професійної та фахової передвищої освіти, де молодь готується працювати у реальному секторі економіки та стикатиметься з професійними дилемами, виробничими ситуаціями та питаннями етики.

Попри високу важливість теми, вона довгий час залишалася недостатньо розкритою для педагогічних колективів. Тому перед тим, як працювати зі здобувачами освіти над питаннями доброчесності, радимо ознайомитися із підготовчими матеріалами й поглибити власне розуміння теми.

Пропонуємо для цього сучасні онлайн-курси та матеріали, створені спеціально для педагогів і громадян, зацікавлених у тематиці доброчесності:

1 Курс «Прозора школа: як побудувати прозоре середовище»

Хоч курс орієнтований на загальну середню освіту, він містить універсальні знання та підходи, які однаково важливі й для професійної та фахової передвищої освіти.

Педагоги дізнаються:

- що таке доброчесність та чому важливо говорити про це зі здобувачами освіти;
- основи антикорупційної поведінки в освітньому середовищі;
- права й обов'язки педагогічних працівників;
- що таке академічна свобода та як вона реалізується;
- як педагогіка партнерства допомагає формувати доброчесний навчальний простір.

Курс передбачає різноманітні формати роботи: відеолекції, текстові матеріали, практичні завдання.

Робота з курсом – асинхронна, тому пройти його можна у будь-який зручний час та у власному темпі.

Де пройти: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua/) за посиланням.

Важливо!
для проходження курсу
необхідно зареєструватись
на навчальній платформі.

2 Мультсеріал «Путівник доброчесного учителя»

Це серія відеороликів, які пояснюють складні та суперечливі ситуації у роботі педагога. Більшість тем є актуальними й для ПТО та ФПО, зокрема щодо професійної етики і меж відповідальності.

Епізоди допоможуть знайти відповіді на запитання:

- чи є подарунки від здобувачів освіти проявом корупції;
- чи може педагог займатися репетиторством;
- чи допустимо проводити додаткові заняття у закладі, де працюєш;
- чи має право педагог збирати кошти на матеріали або підручники.

Де проглянути: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua) за посиланням.

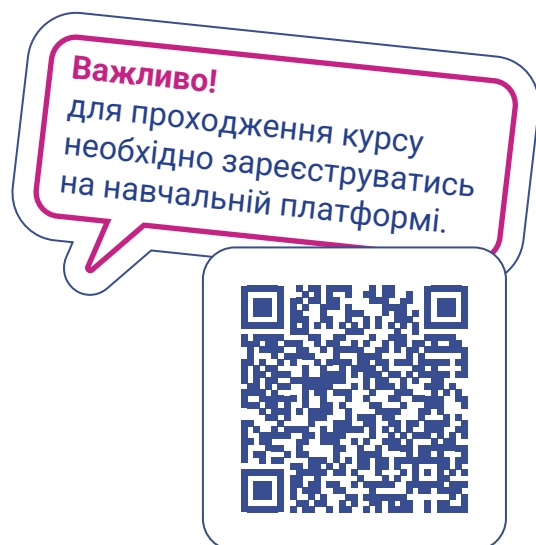
3 Онлайн-курс «Навчати(ся): що розповісти про доброчесність на уроці»

Курс допомагає зрозуміти, як говорити зі здобувачами освіти про доброчесність на заняттях, у майстернях, на практиці чи під час виховних заходів.

Курс охоплює теми:

- що таке корупція і як вона проявляється;
- наслідки корупційної поведінки;
- український та міжнародний досвід запобігання корупції;
- роль освіти у формуванні доброчесності;
- як розмовляти зі здобувачами освіти про етичні рішення і відповідальність.

Де проглянути: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua) за посиланням.

Важливо!

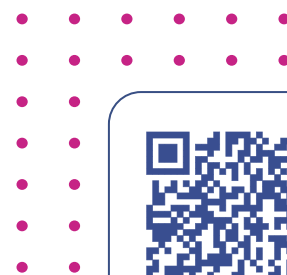
для проходження курсу
необхідно зареєструватись
на навчальній платформі.

4 Онлайн-курс «Крок за кроком до прозорості. Сходи антикорупційної освіти»

Курс створений для педагогів, які хочуть системно впроваджувати елементи доброчесності в освітній процес. Він містить огляд міжнародних стандартів, українського досвіду, практики закладів освіти та прикладні вправи.

Курс стане корисним для педагогів усіх спеціальностей — від майстрів виробничого навчання до викладачів загальноосвітніх дисциплін.

Де пройти: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua) за посиланням.

Важливо!

для проходження курсу
необхідно зареєструватись
на навчальній платформі.

5 Ігрові інструменти «Доброчесність у дії»

Це добірка інтерактивних ігор, симуляцій і настільних вправ, які дають змогу навчати принципам доброчесності через моделювання реальних професійних ситуацій.

У набір входять:

- симуляції професійних дилем;
- командні завдання;
- інструменти для обговорення етичних ситуацій;
- настільні ігри з повним пакетом матеріалів для завантаження.

Матеріали допомагають формувати критичне мислення, відповідальність, культуру вибору та навички чесної взаємодії в колективі.

Де пройти: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua) за посиланням.

6 Казка «Світло над Чесляндією»

Маленька історія про велике світло. Казка знайомить студентів із Тимком і Ліною, які вчаться розрізняти справедливість і підступність, бачити наслідки вибору та не мовчати там, де важлива правда. Це м'який спосіб говорити про чесність, довіру й сміливість стояти на правильному боці — через пригоди, емоції та зрозумілі життєві ситуації.

До казки створено також короткий тизер, який допомагає зануритись у атмосферу Чесляндії та зробити заняття або презентацію ще яскравішими.

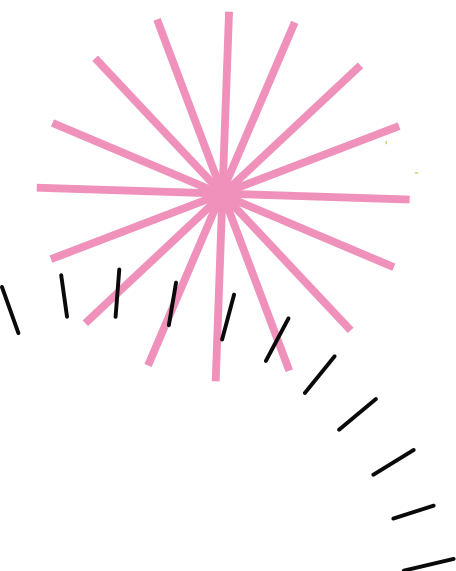

Де пройти: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.com) за посиланням.

7 Відео «Що для мене є доброчесність?»

Доброчесність — це чинити правильно, навіть коли ніхто не бачить. А що для вас означає доброчесність?

Перегляньте відео та продовжіть ланцюжок визначень, запропонувавши свої.

Заняття

«Сила щоденного вибору»

Автор: колектив Наукового ліцею «Політ» Кременчуцької гуманітарно-технологічної академії

Аудиторія:

I - III курси

Формат:

офлайн / онлайн

Тривалість:

45 хв

Перегляньте зі студентами відео від «зіркового гостя».

КРОК 1. Вступна частина

Щоранку, навіть не замислюючись, ми робимо вибір:

- прокинутись вчасно чи ще «5 хвилин»,
- відповісти на повідомлення друга чи проігнорувати,
- підготуватись до уроку чи «якось буде».

І таких дрібних рішень десятки щодня. Саме з них поступово складається те, якою людиною ми стаємо.

Сьогодні поговоримо про це: щоденні вибори, які здаються дрібницями, але безпосередньо впливають на наше майбутнє та майбутнє інших. Іноді ми не помічаємо, як опиняємось у «сліпих зонах», коли чесність відходить на другий план: «підказав – і нічого», «списав лише один раз», «збрехав трохи – не страшно». Але саме в таких ситуаціях проявляється доброчесність – наш внутрішній компас. Вона не про страх бути спійманим, а про вибір бути чесним. З маленьких рішень формується довіра до нас, наш характер і репутація. Сьогодні також спробуємо побачити ці «сліпі зони» у звичайних ситуаціях підліткового життя й зрозуміти, як доброчесність допомагає обирати правильне щодня.

Створення інтерактивної «Хмари думок» (Mentimeter)

Запросіть студентів перейти за QR-кодом та написати: з чим вони асоціюють доброчесність, а також поділитися думками.

Мікропідсумок

Доброчесність – це не просто про закон чи перелік заборон. Це частина нашої гідності, того, ким ми є, навіть коли нас ніхто не бачить: у закладі освіти, в інтернеті, у спілкуванні – ми щодня обираємо, як діяти.

КРОК 2. Вправа «Продовжи думку» (або WordWall)

Роздайте студентам картки, у яких міститься початок думки, та запропонуйте їм продовжити речення.

- Поважати інших – це....
- Бути справжнім – це...
- Визнавати помилки – це...
- Не шукати легких шляхів – це....
- Зберігати довіру – це...

Мікропідсумок

Отже, **бути доброчесним** – це не лише не списувати, а й говорити правду; визнавати власні помилки; поважати чужу думку; діяти чесно навіть тоді, коли ніхто не бачить.

КРОК 3. Вправа «Фактчекинг»

Покажіть студентству картинку, згенеровані ШІ, та попросіть їх прокоментувати (4 картинки і перелік питань до кожної).

- Чи побачили ви факт порушення доброчесності на демонстрованій картинці?
- У чому саме він полягає?
- Чи можете назвати вид порушення доброчесності?
- Як варто було вчинити, на вашу думку?
- Чому це важливо?

Мікропідсумок

Кожна ситуація – це дзеркало, яке відображає, хто я і якою людиною хочу бути.

КРОК 4. Вправа «Лайк / Дизлайк»

- Зачитайте твердження.
- Якщо студенти **погоджуються** з ним і вважають, що це доброчесна дія, вони піднімають **палець вгору**.
- Якщо **не погоджуються** і вважають, що це приклад недоброчесної поведінки, опускають **палець вниз**.

(слайди з кожною тезою окремо)

1. Справжній друг тебе завжди прикриє, навіть якщо ти обманув когось, бо дружба понад усе. **Лайк чи дизлайк?**
2. Ти написав/ла неприємний коментар з анонімної сторінки, адже це краще, ніж сказати людині в обличчя. **Лайк чи дизлайк?**
3. Ти вважаєш, що говорити правду своїм близьким, навіть якщо вона неприємна, важливо. **Лайк чи дизлайк?**
4. Коли ти частина команди, то «це більше не моя справа» не працює: або ти допомагаєш, або підводиш усіх. **Лайк чи дизлайк?**
5. Те, що ти пишем в мережі, не має значення, якщо ти цього не казав/ла в реальному житті. **Лайк чи дизлайк?**
6. «Маленький подарунок» за оцінку чи послугу – це ж нормально. **Лайк чи дизлайк?**

Мікропідсумок

Кожне наше «лайк» або «дизлайк» сьогодні – це не просто жест, а відображення наших цінностей.

Доброчесність – це насамперед про щирість, повагу і сміливість обирати правильне, навіть коли це непросто.

КРОК 5. Вправа «Щоденні вибори»

Щодня ми ухвалюємо рішення, іноді великі, іноді майже непомітні, але саме ці щоденні вибори формують нас як особистість. Ми реалізуємо себе не лише тоді, коли отримуємо нагороди чи визнання, а й тоді, коли чесно виконуємо свою роботу, поважаємо інших, реагуємо на несправедливість або виявляємо турботу в різних сферах нашого життя.

■ Роздайте студентам картки з піктограмами (піктограми), що символізують одну зі сфер діяльності (освіта, самовираження, здоров'я, спілкування, суспільна активність), запропонуйте об'єднатися у групи за піктограмами та визначити назву сфери.

Як ви думаєте, яку сферу діяльності підлітка ілюструє ваша піктограма?

■ Об'єднайте студентство у групи, роздайте картки із ситуаціями, попросіть виконати завдання:

Прочитайте уважно ситуацію та дайте відповіді на запитання:

- Чи є тут порушення доброчесності?
- Чи герой усвідомлює, що чинить нечесно?
- Чому так легко цього не помітити?
- Як треба було вчинити?

Ситуація 1. Освіта

Марко добре розбирається в гуманітарних предметах, але з математикою має труднощі. Він мріє вступити до престижного університету на міжнародні відносини. Попереду – НМТ. Друзі радять користуватись штучним інтелектом: «Просто кидаєш задачу – і маєш готову відповідь».

Марко починає готуватись саме так: він вводить завдання в GPT, списує відповіді, запам'ятовує розв'язки, але не намагається зрозуміти логіку. Йому здається, що це не обман – він просто «розумно використовує технології».

Ситуація 2. Самовираження

Софія веде TikTok-блог про «свій стиль життя». Вона хоче виглядати креативною, не схожою на інших. Її кумир – популярна блогерка. Спочатку Софія просто «надихається», але згодом починає копіювати жарти, стиль, теми відео та подачу. Аудиторія росте, вона отримує схвалення. Софія не вважає це плагіатом: «Я ж просто повторюю ідеї – не краду текст».

Ситуація 3. Здоров'я

Максим каже мамі, що харчується в коледжі та вдома добре: їсть супи, овочі, каші. Насправді він викидає домашню їжу. У буфеті купує снеки, солодощі, газовані напої та чипси. Йому зручно і смачно, а головне – ніхто не питає зайвого. Він думає: «Це мое тіло – сам вирішую. Нічого страшного».

Ситуація 4. Спілкування

Марина пообіцяла подрузі піти разом на благодійну подію. Але за годину до зустрічі отримує запрошення на вечірку, яку давно чекала. Не бажаючи конфлікту, вона каже неправду: «Вибач, у мене з'явилися справи, не встигаю». Їй здається, що це «невинна брехня».

Ситуація 5. Громадянська позиція

Олег бере участь у студентському волонтерському проєкті. Молодь збирає допомогу для військових і внутрішньо переміщених осіб. Разом з іншими студентами він розподіляє зібрані речі по коробках, допомагає писати листи підтримки, веде облік. Одного дня випадково помічає, як старшокурсник, який курує склад, відкладає вбік кілька речей. Той помічає, що Олег усе бачив, і каже:

«Не переймайся. Частина все одно списують. Та й я лиш трохи взяв. До речі, якщо триматимеш язик за зубами, запишу тебе в список активних волонтерів. Отримаєш подяку, сертифікат. Олег розгублений. Він розуміє, що те, що відбувається – несправедливо, але боїться втратити можливість отримати визнання і вигоди. Йому здається, що все одно нічого не зміниться, якщо він щось скаже».

Презентація результатів обговорення в групах.

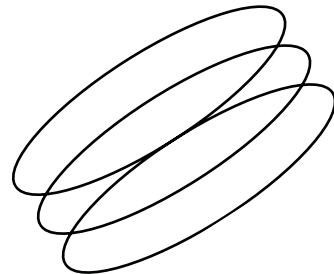
Ускладнення вправи

■ Запропонуйте кожній групі картку, на якій вказаний часовий проміжок (через 1 рік, через 2 роки, через 5 років, через 10 років).

Студентам треба з врахуванням часу змодельовати, як змінилася ситуація, та дати відповіді на запитання.

■ Дайте відповіді на такі питання: (додаток 1)

- Як цей вибір вплинув на героя ситуації?
- Як цей вибір вплинув на його стосунки?
- Як би ви вчинили на місці героя?

Мікропідсумок

Кожна ситуація, яку ми сьогодні розглянули, – це приклад із життя. Ми побачили, що доброчесність – це не разовий вчинок, а щоденна дія у спілкуванні, у цифровому просторі, у виборі слів і рішень, у тому, як ми поведимося онлайн чи наодинці із собою. А головне – ми засвідчили, що кожен вибір має наслідки, і ці наслідки не завжди помітні одразу, але вони точно мають вплив.

КРОК 6. Вправа «Камінь - ножиці - папір»

Об'єднайте студентів у пари для гри «Камінь - ножиці - папір», де цим поняттям відповідають запитання. (додаток 1)

3 хвилини.

- **Ножиці**
Щоб ти хотів / хотіла підкоригувати у своїх вчинках вже сьогодні?
- **Камінь**
У якій з озвучених ситуацій ти впізнав / впізнала себе?
- **Папір**
Яке правило доброчесності ти сформулював / сформулювала для себе протягом уроку?

КРОК 7. Рефлексія «Літак»

У грі «Камінь - ножиці - папір» кожен із вас щойно зробив маленький крок до розуміння себе: що варто змінити, що важливо визнати і що хочеться взяти з собою. А тепер час зібрати ці думки в щось більше. Ми візьмемо папір, як символ відповідальності за власний вибір, і надамо йому форми. Це буде літачок, як знак того, що наші рішення мають силу летіти в майбутнє, впливати, змінювати.

- Запишіть на папірці відповідь на запитання:

«Що зроблю вже сьогодні за результатами заняття?».

- Складіть папір у формі літачка (інструкція на дошці).

Коли ми запускаємо паперовий літачок, він летить не завжди рівно. Іноді його крутить, зносить убік, він падає. Але найголовніше – він не стоїть на місці. Так само і наші наміри: не завжди ідеальні, але вони рухають нас уперед.

Пам'ятайте, що сила щоденних виборів прокладає впевнену траєкторію польоту до вашої мрії.

(За бажанням можна зробити дошку літачків чи залишити собі як нагадування.)

